

Mijn stad onze Planeet!

ALLE BEETJES HELPEN, WANT WE ZIJN MET
MEER DAN EEN MILJOEN BRUSSELAARS

Maandblad - December 2010 - nr. 58

Voeding > p3

Koken op het ritme van de seizoenen

Natuur > p6

Een witte reiger in Brussel

Verbruik > p7

Duidelijke etiketten

Energie > p4 en 5

Voorbeeldgebouwen
en -bewoners

LEEFMILIEU
BRUSSEL
- BIM -

Een gelukkig Nieuwjaar, met lokale seizoensproducten!

Prettige feesten en de beste wensen voor 2011 vanwege Leefmilieu Brussel! We willen van de gelegenheid gebruik maken en u bedanken voor uw trouw. Daarom bieden we u een prachtige kalender vol tips voor duurzame gerechten, recepten op basis van lokaal seizoensfruit en -groenten, en tips om lokale producten te consumeren.

Als abonnee van *Mijn stad onze planeet* (papierene versie) krijgt u deze kalender samen met het magazine. Hebt u niets ontvangen? Abonneer u gratis op www.leefmilieubrussel.be/abonnement. U kunt de kalender ook bestellen op het nummer 02 775 75 75 of via info@leefmilieubrussel.be.

7de MAP: welke toekomst heeft de Europese milieupolitiek?

Op 25 en 26 november 2010 was er in Brussel een conferentie om een zevende actieprogramma voor het leefmilieu (MAP) uit te werken. Met dit initiatief wilde België gebruik maken van zijn Europese voorzitterschap om het milieubeheer op Europees niveau te verbeteren. De conferentie bekeek de impact van de verschillende strategieën in Europa en de rol die ze spelen in de beslissingen op Europees niveau. Sprekers van de Europese Unie, lokale en nationale instanties, en bedrijven hadden het over de uitdaging om betere beheermiddelen te ontwikkelen. Ze debatteerden ook over de rol van wettelijke, economische en vrijwillige instrumenten om te komen tot een betere procedure om reglementeringen op te stellen.

Meer info: www.eapdebate.org

Mijn stad onze planeet

Maandelijks publicatie (verschijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus) - Leefmilieu Brussel - Gulledele 100 - 1200 Brussel Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieubrussel.be - www.leefmilieubrussel.be
 V.J.: J.-P. Hannequart en E. Schamp. HERLEZINGCOMITÉ: Xavier Van Roy, Mathieu Molitor, Louis Grippa, Rik De Laet. REDACTIE: Marc Magain - Vertaling: Maarten Geerts. FOTO: Marc Magain (p. 3); Marc Magain en ASBL Bonnevie (cover, p. 4, 5); Cécile Duvivier (p. 2); Christian Mehlführer (p. 6); PRODUCTIE: www.4sales.be © IBGE-BIM - Gedrukt met plantaardige inkt op gerecycleerd papier.

Nieuwe ruimte voor jongeren in het Woluwepark

© (Foto Cécile Duvivier)

Leefmilieu Brussel wil de parken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maximaal toegankelijk maken voor alle mogelijke gebruikers. Niet in het minst voor jongeren, meer bepaald de jeugdbewegingen. De bedoeling is om jongeren te helpen hun activiteiten te laten doorgaan in onze groene ruimten, met respect voor de natuur. In oktober kwamen niet minder dan 700 jongeren naar een contactdag met een twintigtal beheerders van het Woluwepark en van Leefmilieu Brussel. Die dag werden in het park enkele nieuwe ruimten, die specifiek werden ingericht voor en door de jeugdbewegingen, officieel in gebruik genomen in aanwezigheid van de minister van leefmilieu.

Meer info op: www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Groene ruimten en biodiversiteit > Voor de jeugd

De toestand van het Brussels leefmilieu: kennen om beter te kunnen

Om het milieu efficiënt te kunnen beheeren, moeten we eerst weten waar we voor staan. We moeten de factoren kennen die voor verandering zorgen. We moeten weten welke druk onze productie, consumptie en mobiliteit uitoefenen op de lucht, het water, het geluid, de grond, de biodiversiteit, de CO₂-uitstoot,... We moeten ook de belangrijkste risico's voor onze gezondheid kennen.

Al deze zaken komen elke vier jaar uitgebreid aan bod in een Verslag over de Staat van het Leefmilieu in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het laatste volledige verslag dateert van 2007 en behandelt de periode 2003-2006. Elke twee jaar is er ook een kort, tussentijds rapport. De editie van 2009 is net uit en bevat gegevens van 2007 en 2008.

U kunt het volledige verslag downloaden op www.leefmilieubrussel.be > Staat van het Leefmilieu, gedeelte "gegevens" > Synthese 2009, of bestellen op het nummer 02 775 75 75.

Voeding

LOF voor UW KERSTDINER

De eindejaarsfeesten komen eraan. Wat zetten we deze keer op het menu? Chef Carlo de Pascale nodigt ons uit om lokale seizoensdelicatessen te ontdekken. Voor een gastronomisch en duurzaam feestmaal!

Carlo de Pascale

In deze feestperiode is het erg aantrekkelijk om Keniaanse boontjes, Canadese kreeft of Nieuw-Zeelandse kiwi's te eten. Maar Leefmilieu Brussel nodigde Carlo de Pascale uit om midden december aan een duizendtal Brusselse amateurkoks kookles te geven over koken met lokale seizoensproducten.

Lokaal seizoensfruit en -groenten zijn niet alleen lekker en zitten boordevol vitaminen, ze helpen ons bovendien de ecologische voetafdruk van onze voedingsgewoonten te verminderen. Dit vooral omdat er minder transport aan te pas komt en er geen verwarmde serres voor nodig zijn (zie kader).

MSOP: Carlo, is het niet moeilijk om vlak voor de eindejaarsfeesten lokale seizoensproducten te promoten?

Carlo de Pascale: De toevloed van exotische producten is recent. Historisch gezien is onze keuken vooral streekgebonden. Ons culinair erfgoed is gebaseerd op lokale seizoensproducten. Er werd niet gewacht op exotische producten om aan gastronomie te gaan doen.

MSOP: Het succes van de cursus over de lokale seizoenskeuken verbaast u dus niet?

Carlo de Pascale: Neen, want we houden niet alleen van lekker eten, we zijn ons ook meer en meer bewust van de impact die onze voedingsgewoonten

hebben op onze aarde. Als kok wil ik iedereen duidelijk maken dat we beide kunnen combineren. Kwaliteitsvol eten is synoniem met gastronomie en plezier. Mijn boodschap aan de cursisten is dan ook dat we onze smaakpapillen met lokale seizoensproducten kunnen bevredigen. Zelfs tijdens de eindejaarsfeesten!

MSOP: Lijken sommige producten niet iets minder aantrekkelijk?

Carlo de Pascale: De alchemie van de keuken, dat is smaken combineren. Neem nu de koolrabi. We kunnen de smaak opfrissen met enkele druppels citroensap, enkele kaaskrullen, een scheutje extra fijne olijfolie en klaar is kees. Een ander voorbeeld, witloof. Om de bittere smaak te verdoezelen, kunnen we bijvoorbeeld een beetje Luikse stroop toevoegen. En de pastinaak die nu op de affiches van seizoensgroenten prijkt, die kunt u in de oven schuiven, braden, stoven, ... Overheerlijk! Dat is het doel van deze kookcursus: recepten en technieken leren kennen om met lokale seizoensproducten een waar festijn te creëren.

De verleiding weerstaan

Met de eindejaarsfeesten in het vooruitzicht is de verleiding groot. Maar denk tijdens het winkelen steeds aan het volgende: per duizend kilometer is het transport van een kilo voedsel verantwoordelijk voor de uitstoot van 570 tot 1.580 gram CO₂. Zo produceert het transport van een kilo Nieuw-Zeelandse kiwi's per vliegtuig (18.000 kilometer) 10 tot 32 kilo CO₂. Dat komt overeen met de uitstoot van een kleine wagen over 90 à 270 kilometer.

Ander element: verspilling. Gemiddeld is 12 % van de witte afvalzakken in Brussel gevuld met etensresten. Dat is enorm. Tijdens de feestperiode stijgt dit zelfs tot 20%. We moeten dus meer aandacht schenken aan hoe we met ons eten omgaan.

MEER INFO

Leefmilieu Brussel heeft heel wat publicaties over voeding: praktische seizoensfiches, brochures, folders, kalenders van seizoensfruit en -groenten, ...

Meer info:
www.leefmilieubrussel.be > Particulieren > Mijn voeding
of op het nummer 02 775 75 75.

Duurzaam wonen is mogelijk voor iedereen

Ze hebben gelijk: HOOP DOET LEVEN!

Sinds juli 2010 doen 75 Brusselaars de spreuk 'Hoop doet leven' alle eer aan. Nadat ze jaren in tal van woningen hebben doorgebracht, werden veertien families eigenaar van hun eigen duplex. Niet zomaar: gedurende meer dan vijf jaar hebben enkele kansarme families hun eigen project op poten gezet en uitgewerkt, met de steun van CIRE en Bonnevie. En ook niet zo maar een woning: dankzij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Woningfonds is 'L'Espoir' ('De hoop') een Voorbeeldgebouw geworden waarvan de jaarlijkse verwarmingsfactuur evenveel zal kosten als... een groot boeket bloemen.

Een ochtend zoals een andere in de Finstraat in Sint-Jans-Molenbeek. Joséphine komt Philippe tegen. Ze praten wat over de beslommeringen waar mede-eigenaars dagelijks mee worden geconfronteerd. Zo zijn er die ochtend blauwe zakken blijven staan op het trottoir. Slecht gesorteerd zo blijkt... Joséphine

Joséphine:

“We hebben gevochten, tot de laatste snik. Soms geloofden we er niet meer in. En nu nemen ze een voorbeeld aan ons.”

en Philippe hebben het ook over een beslissing die ze met de andere mede-eigenaars moeten nemen m.b.t. de werken die aan de gang zijn in een naburige woning.

'De hoop' is een voorbeeldgebouw, gelegen in Molenbeek.

Een andere inwoner, Fadel, heeft al contact gehad met de architect. Hij zal hierover binnenkort verslag uitbrengen.

Een verleden om te vergeten

Kortom, een typische dag uit het leven van enkele mede-eigenaars. Met dat verschil dat zij lang hebben gedacht dat ze nooit eigenaar van een woning zouden worden. Als grote gezinnen met een bescheiden inkomen leek het hen zelfs onmogelijk om ooit in een mooi pand in Brussel te kunnen wonen.

Fadel: “Met ons gezin van vijf woonden we vroeger in een vochtig appartement van 56 m². Mijn vrouw en ik sliepen in een kamer van 2,5 op 3,5 meter. De drie kinderen sliepen in een andere kamer, die gelukkig iets groter was maar

Fadel:

“We willen dat ook anderen ons voorbeeld volgen. Ik ben bereid om deel te nemen aan alle mogelijke activiteiten.”

waarin ze ook hun huiswerk moesten maken.” Joséphine was er nog erger aan toe: “Ik woonde, samen met mijn vijf kinderen, in een eenkamerappartement in Molenbeek. Zonder verwarming. De huisvestingsdienst vond geen oplossingen voor een groot gezin als het mijne. Ik heb jarenlang op wachtlijsten gestaan.” Philippe komt tussenbeide: “Wij woonden met zijn zessen in een appartement op de vierde verdieping, net onder het dak, zonder lift. Het dak was niet geïsoleerd. We betaalden bijna 2000 euro aan verwarming per jaar.”

Lorella

(architecte-adviseur van het buurthuis Bonnevie):

“De jaren die de mensen in dit project hebben geïnvesteerd, vergemakkelijken de integratie. Onze vrienden hebben zelf het project gedragen. Ze hebben zelfvertrouwen gekregen, en dat heeft velen geholpen om werk te vinden.”

Sinds juli 2010 woont de familie van Fadel in een mooie duplex van 120 m², met drie kamers, een badkamer, een douche, een salon en een Amerikaanse keuken. Joséphine en Philippe hebben elk vier kamers. En alle drie zeggen ze hetzelfde, recht uit het hart: “Het heeft lang geduurd. Bij momenten geloofden we er niet meer in. We dachten dat het een droom was. Maar de droom is uitgekomen. We hebben ons eigen huis. 'L'Espoir', dat is onze baby.”

Hoop doet leven

'L'Espoir' is niet alleen de naam van het gebouw. Het is ook de naam van een avontuur van een tiental jaren, een avontuur dat nog steeds niet is afgelopen. We moeten teruggaan tot 2004. Op initiatief

Lahoussine:

“Er zijn nog zo veel families die een woning zoeken. We hopen dat onze ervaring hen kan helpen.”

Philippe :

“Iedereen heeft nu zijn eigen thuis. Maar we vormen een gemeenschap. Ook dat is belangrijk.”

van buurthuis ‘Bonnevie’ en CIRE (de vzw Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Etrangers) verenigden enkele kansarme, kroostrijke gezinnen die op zoek waren naar een woning zich. Aldus omkaderd, gingen ze aan de slag.

In 2006 richtten een vijftiental gezinnen een organisatie op en werkten ze hun project uit. De bouwmeester, het Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kocht het terrein van de gemeente Molenbeek aan zeer voordelige voorwaarden. Het architectenbureau Carnoy-Crayon nam het project onder zijn hoede. De toekomstige bewoners staken de handen uit de mouwen: ze bestudeerden het project en pasten het aan op basis van de financiële en sociale realiteit.

Philippe: “Toen duidelijk werd dat het voor iedereen te duur werd om een eigen huis te hebben, kozen we voor duplexen. Maar we hebben extra aandacht geschonken aan de geluidsisolatie. Het zijn allemaal grote gezinnen: er wonen hier maar liefst 45 kinderen. En we willen dat zij zich kunnen uitleven zonder dat ze de burens storen.”

Gaandeweg raadden de experts de toekomstige bewoners aan om van hun wo-

ningen een voorbeeld te maken op vlak van milieuprestaties. De families bezochten enkele passiefwoningen en lieten zich overtuigen. Fadel: “In het begin hadden we heel wat twijfels. Een andere bewoner en ik hadden een opleiding gevolgd tot animator voor de Energie-Uitdaging.” Philippe begint te lachen: “Ik kom oorspronkelijk uit Rwanda. Toen ze me vertelden over een huis zonder verwarming in België moest ik twee keer slikken. Ik zag iedereen al sterven van de kou. Maar de huizen die ik heb bezocht en mijn onderzoek naar gelijkaardige woningen in Duitsland hebben mij overtuigd.”

De toekomstige eigenaars waren bij alle keuzes betrokken.

Een warm cadeau

Door te opteren voor passiefbouw kreeg de groep energieprijzen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze namen ook deel aan de wedstrijd voor Voorbeeldwoningen ... en werden bekroond! Onder meer dankzij de driedubbele beglazing, de ecologische materialen, de groene daken, de gecontroleerde mechanische luchtventilatie (en het ontbreken van een klassieke verwarming).

Het dossier, ondersteund door de betrokken verenigingen en het Woningfonds, kon naast de voordelige verkoopprijs van het terrein door de gemeente Molenbeek, ook rekenen op steun ter waarde van 25 % van de totale investering, inclusief de aankoop van het terrein. Verder zijn de bewoners eigenaar van hun eigen duplex. Ze betalen hun leningen stapsgewijs terug, gedurende dertig jaar. En dat voor iets minder dan 700 euro per maand.

Op de dag dat we Philippe bezoeken, lacht hij, ook al is het buiten bijna 0°C: “Het is aange-naam, hé? En dat zonder

Voorbeeldwoningen

Sinds 2007 organiseert het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een wedstrijd om de bouw of renovatie van ‘Voorbeeldgebouwen’ te belonen. Deze wedstrijd wil aantonen dat het met redelijke budgetten perfect mogelijk is om een woning te bouwen of te renoveren die goede energie- en milieuprestaties realiseert. Tijdens deze wedstrijd worden miljoenen euro’s verdeeld onder de meest beloftevolle projecten. ‘L’Espoir’ was laureaat in 2008.

Op drie jaar tijd (2007, 2008 en 2009), wonnen 117 projecten de wedstrijd voor Voorbeeldgebouwen, goed voor een totale oppervlakte van niet minder dan 265.000 m². Samen ontvingen ze 19 miljoen euro financiële steun. De gebouwen worden opgetrokken uit ecologische materialen. Als ze in 2013 allemaal afgewerkt zullen zijn, zullen ze tot tien keer minder energie verbruiken en aldus jaarlijks ongeveer 13.000 ton CO₂ uit de lucht houden.

verwarming! Ik heb net de afrekening voor de verwarmingskosten van mijn vorige woning ontvangen. Als ik de huurprijs en de energiekosten samentel, betaalde ik daar bijna meer dan wat ik hier maandelijks afbetaal voor deze duplex. Bovendien is ‘L’Espoir’ mijn thuis. Het is mijn eigen huis, ons huis, onze baby.”

Alain Hubert :

“Het Prinses-Elisabethstation in Antarctica is een menselijk avontuur. ‘L’Espoir’ is een ander. Ik ben zeer trots op de band tussen beide projecten.”

Alain Hubert op bezoek bij de bewoners van ‘De hoop’.

Meer info

www.leefmilieubrussel.be
 Particulieren > Ecologisch bouwen >
 Voorbeeldgebouwen. Op de website vindt u
 naast algemene informatie ook een zoekmachine
 en een interactieve kaart van de projecten. U kunt
 er infochies en een folder downloaden. U kunt deze
 documenten ook opvragen via
info@leefmilieubrussel.be of
 op het nummer 02 775 75 75.

‘L’Espoir’ heeft ook zijn eigen blog:
www.espoirmolenbeek.blogspot.com.

Nieuwe soort in Brussel

Eddy, de GROTE ZILVERREIGER, brengt de winter door bij ons

De aanwezigheid van deze viseter is kenmerkend voor de verbeterde kwaliteit van het oppervlaktewater in Brussel. De grote zilverreiger vindt hier een overvloed aan eten en wordt waargenomen op plaatsen waar hij nog nooit eerder was gezien.

© (Foto Christian Mehlführer)

Ardea Alba is de wetenschappelijke naam van de grote zilverreiger.

Sinds drie jaren zien ornithologen deze soort opduiken in Brussel. De witte vogel heeft zelfs al een naam gekregen, 'Eddy', zonder te weten of het elk jaar wel om dezelfde vogel gaat. Met een gemiddelde grootte van 55 tot 65 centimeter en een vleugelbreedte van bijna een meter lijkt Eddy sterk op de reiger, die van nature voorkomt in onze streek. Buiten het feit dat

Eddy volledig wit is. Daarom wordt de grote zilverreiger soms kortweg 'witte reiger' genoemd.

Vogeleter

Net als de reiger houdt de grote zilverreiger van vochtige plaatsen in de buurt van ondiep water. De vogel voedt zich enkel met vissen, amfibieën, schaaldieren en

insecten. Zijn aanwezigheid wijst op de goede kwaliteit van het oppervlaktewater. In Brussel duikt Eddy voornamelijk op in de buurt van het park van Struybeek. Maar ook aan het Rood Klooster. Daar vindt hij dode bomen om een nest te maken en moerassen om naar voedsel te zoeken. Maar waarom duikt de grote zilverreiger nu op in Brussel, terwijl dit tien jaar geleden nog ondenkbaar leek?

Gebied in uitbreiding

Olivier Beck van Leefmilieu Brussel legt uit: "In eerste instantie dachten we aan de klimaatverandering. Maar dat is niet de reden. De grote zilverreiger komt in grote aantallen voor in Oost-Europa. Sinds een tiental jaren is de jacht er verboden en breidde het verspreidingsgebied zich stilaan uit naar het westen. Zo duiken er vaak grote zilverreigers op in Nederland, Frankrijk, Groot-Brittannië en zelfs Ierland. In België zagen we ze sporadisch opduiken in zowel Vlaanderen als Wallonië." Eddy is dus een geïsoleerd geval in Brussel. Maar als de trend in West-Europa zich doorzet, dan zal Eddy niet lang alleen blijven.

DE UIL, CHARMANT OF ANGSTAANJAGEND?

We kennen het cliché maar al te goed uit de horrorfilms. De specifieke sfeer van een bos in de winter. Mist. En plots een ijzige 'oehoe oehoe...' waarvan uw haar komt recht te staan.

Maar dit cliché berust op waarheid. Het geluid dat u hoort komt gewoon van de bosuil. Het mannetje gebruikt de roep om vrouwtjes aan te trekken en zijn territorium af te bakenen. Ze wachten daarvoor niet op de zomer. Het zijn immers vaak de weersomstandigheden die dit gedrag al in december op gang brengen.

Anne Weiserbs (AVES): "Er zijn een zeventigtal paartjes bosuilen in Brussel. Ze leven vooral in het Zoniënwoud, maar ook in de parken in het zuiden van de stad. De populatie kan van jaar tot jaar sterk veranderen omdat ze sterk afhankelijk is van de beschikbaarheid van het voedsel, dat voornamelijk uit kleine knaagdieren bestaat."

Etikettering

CHEMISCHE PRODUCTEN: een gewaarschuwd consument is er 2 waard

De gevaren beter aanduiden zodat u zich ertegen kunt beschermen. Dat is het doel van het nieuwe etiketteringsysteem voor chemische producten. Stapsgewijs zal dit systeem over heel Europa en zelfs heel de wereld worden gebruikt. Reden genoeg dus om het nu te leren kennen.

Met chemische producten kunt u niet voorzichtig genoeg zijn. Daarom kiest u best voor alternatieven die minder gevaarlijk zijn voor uw gezondheid en die van het milieu. Denk bijvoorbeeld aan preventieve maatregelen waarmee u pesticiden kunt vermijden. Hebt u toch een chemisch product nodig, gebruik dan de juiste dosis en volg de gebruiksaanwijzing om verspilling en onnodige risico's tegen te gaan. Het is bovendien belangrijk om de risico's voor de gezondheid van mens en milieu te kennen. Het etiket lezen is hierbij een cruciale voorzorgsmaatregel.

Nieuw etiketteringsysteem

Sinds begin 2009 wordt een nieuw etiketteringsysteem stapsgewijs ingevoerd in Europa en de rest van de wereld. Tegen 2015 moeten alle producten met een oud etiket vervangen zijn. Bedoeling is om de classificatie en de etikettering van gevaarlijke chemische pro-

Het nieuwe etiket

ducten te harmoniseren. Zowel producenten als invoerders moeten zich eraan houden: evaluatie van de gevaren en classificatie volgens strengere criteria, eventuele veiligheidsverpakkingen, duidelijke bekendmaking op de producten, informatie over de samenstelling bij het nationale Antigifcentrum. Het etiket richt zich in de eerste plaats tot de consument. Wat moet u onthouden?

Een nieuw etiket

De belangrijkste informatie voor de consument staat onderaan het etiket. Zijn er een of meerdere gevaren? De pictogrammen onderaan tonen meteen de belangrijkste risico's. De bijhorende tekst geeft in elke landstaal meer uitleg over deze gevaren en de nodige voorzorgsmaatregelen.

Meer info

Download de brochure op www.health.belgium.be > Milieu > Chemische stoffen > Wereldwijd Geharmoniseerd Systeem. Of vraag ze aan bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en het Leefmilieu, Victor Hortaplein 40 bus 10, 1060 Brussel, Contact Center 02 524 97 97.

Giftige producten.

Producten die een gezondheidsrisico inhouden: mutageen, kankerverwekkend, ademhalingsmoeilijkheden, vruchtbaarheidsproblemen.

Corrosieve producten die gevaarlijk zijn voor de gezondheid of die andere materialen kunnen beschadigen.

Producten die oogirritatie kunnen veroorzaken of die voor problemen kunnen zorgen bij contact met de huid of bij inademing.

Explosieve producten.

Ontvlambare vaste stoffen.

Oxidatiemiddelen die brandbevorderend zijn.

Gasachtige producten die onder druk worden bewaard.

Gevaar voor het milieu.

ZEG 'LUMEN' EN NIET MEER WATT

Sinds september 2010 vindt u op de verpakking van lampen een duidelijke aanduiding van de hoeveelheid lumen (lm). De Europese regelgeving verplicht dat deze informatie minstens dubbel zo groot vermeld wordt als het aantal Watt (W). Die laatste vermelding zal op termijn verdwijnen.

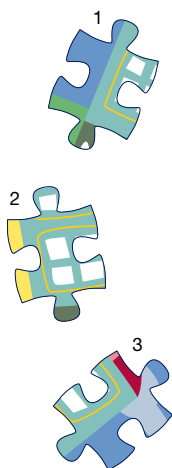
Waarom? Omdat Watt het vermogen weergeeft, terwijl lumen de eenheid van lichtstroom is. Bij gelijk vermogen stralen nieuwe lampen meer licht uit. Vandaag kunt u dus een lamp kiezen met de gewenste lichtstroom maar met een lager vermogen en die dus minder energie verbruikt. En dat is toch het belangrijkste criterium!

PUZZEL

Met welk van deze stukken werk je de puzzel af?

Oplissing: nummer drie is het ontbrekende stuk.

Speciaal energienummer in uw brievenbus in februari

Deze editie van *Mijn stad onze planeet* is de laatste van 2010. In januari 2011 zal het magazine niet verschijnen, maar in februari voorzien we een speciale editie rond energie. Dat nummer bezorgen we gratis aan alle inwoners. Voor de abonnees wordt het dus opletten: het magazine zal niet op naam bezorgd worden.

Hou uw postbus dus goed in de gaten in februari! We zien elkaar terug in 2011. Tot dan wenst het team van *Mijn stad onze planeet* alle lezers prettige en duurzame feesten en een daverend begin van het nieuwe jaar ...

Agenda

Om dit tijdschrift elke maand gratis te ontvangen: 02 775 75 75, abonnement@leefmilieubrussel.be of www.leefmilieubrussel.be/abonnement.

BEZOEKEN

Enkele uurtjes vrij? Waarom geen bezoek 'à la carte' aan een van de Brusselse gemeenten? De Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bracht een reeks tweetalige brochures uit voor een geslaagde wandeling. De brochures zijn rijkelijk geïllustreerd en bevatten tal van kaarten met daarop een stadsplan en een of meerdere wandelingen, zodat u het erfgoed kunt ontdekken of herontdekken waar u elke dag voorbij wandelt.

U kunt de brochures gratis verkrijgen aan het loket "Info Patrimonium" in de Sint-Gorikshalen (open van dinsdag tot vrijdag, van 10.00 tot 18.00 uur en op zaterdag, van 14.00 tot 17.00 uur). U kunt de documenten ook downloaden op www.monument.irisnet.be > Sensibilisatie > Publicaties > Brochures en folders.

14/12 - CONFERENTIE BIODIVERSITEIT

Natagora en Aves organiseren een conferentie over de slechtvalk, een roofvogel die enkele jaren geleden terugkeerde naar Wallonië om daarna ook in Brussel opnieuw op te duiken. Spreker van dienst is Didier Vangeluwe. Inkom: 5,5 euro.

Plaats van afspraak: om 20.00 uur in het gemeentehuis van Sint-Lambrechts-Woluwe, Hymanslaan 2, 1200 Brussel.

Meer info: Damien Hubaut; damienhubaut@euphony.net gsm 0475 78 38 25

19/12 - DIDACTISCHE WANDELING NATUUR

Hoe komen het Zoniënwoud, zijn bomen, zijn planten en zijn bewoners de winter door? Hoe passen ze zich aan? Op wandel met een natuurgids (Frans-talig). Gratis activiteit georganiseerd door de Cercle des Guides Nature du Brabant in samenwerking met de Milieucommissie Brussel en Omgeving.

Plaats van afspraak: om 9.30 uur op de parking aan het einde van de Schallerlaan, 1160 Ouder-gem. Einde voorzien om 12.30 uur.

Meer info: Jean RANDOUX; 02 705 43 02

8/1 - ONTDEKKINGSTOCHT NATUUR

Ontdek de twee gewestelijke natuurreservaten: het Poelbos en het moeras van Jette. Gratis activiteit. Plaats van afspraak: om 14.00 uur aan het Poelbosreservaat, Laarbeeklaan 112, 1090 Jette. Einde voorzien rond 16.30 uur.

Meer info:

Jean Rommes: jean.rommes@natagora.be tel. 02 893 09 91

16/1 - DIDACTISCHE WANDELING NATUUR

Gegidste wandeling rond bomen en knoppen in het Scheutbos. Gratis activiteit.

Plaats van afspraak: om 10.00 uur aan het chalet van de parkwachters aan het einde van de Scheutbosstraat, 1080 Sint-Jans-Molenbeek. Einde voorzien rond 12.30 uur.

Meer info:

Jean Leveque: leveque.jean@hotmail.com gsm 0496 53 07 68

19/1 - NACHTWANDELING NATUUR

Wandelen in het Zoniënwoud bij maanlicht. Gratis activiteit.

Plaats van afspraak: om 19.00 uur op de parking op de hoek van de Tumulidreef en de Graafdreef, 1170 Watermaal-Bosvoorde. Einde voorzien rond 23.00 uur.

Meer info:

Madeline Hammond: gsm 0479 31 63 80

Voor al uw vragen:

INFO

02 775 75 75
www.leefmilieubrussel.be